

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaa apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei
in
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XV.

Blaj 4 Noemvrie 1905.

Numărul 44.

Congregația comitatului Alba-inferioară.

„De 40 ani sunt membru municipal, dar n'am asistat nici odată la o așa ședință furtunoasă ca aceasta în ce privește poporul român“. Cu aceste cuvinte venerabilul preposit I. M. Moldovan și-a început vorbirea în adunarea de Luni. Și vorbele acestea exprimă în deajuns amărăciunea de care a fost cuprins sufletul său, când a văzut cum oratorii magiari nu găseau cuvinte în de ajuns, ca să arunce invective la adresa neamului românesc și să-i facă fel de imputări. Și noi, puținii membri ai partidului național, cari am luat parte la această adunare, a trebuit să ascultăm vorbele ce ni-s'au adresat, neputincioși de a le răspunde cu greutatea care s'ar fi căzut, fiind noi în număr de tot neînsămnat.

Nefericita alegere de vicecomite, a nimicit puternica falangă a opoziției membrilor români, a căror număr creștea într'una și a căror prezență deamă în adunările municipale umplea de îngrijire pe micii satrapi din fruntea administrației comitatense. Cei buni, cei ce purtau cu fală steagul, cari cu multă luare aminte cumpăneau tot

pașul toată vorba, toată acțiunea, au fost bruscați de cei, cari s'au grabit cu multă bunăvoință să facă o plăcere aceluia, care a știut să îmbrace pentru un moment haina vorbelor dulci și a făgăduințelor deșerte și goale, pentruca mai târziu, ridicat la treapta de vicecomite cu ajutorul românilor, să le întoarcă acestora tot binele făcut, cu măsură îndesată și scuturată. Îndată după alegere, s'au văzut roadele acestui fapt pripit și puțin gândit.

Conducătorii clubului municipal român au abandonat rolul acesta plin de jertfe și neplăceri și-au lăsat la cârmă pe abeia, cari așa de ingrat le-au răsplătit toată osteneala unei activități dătătoare de viață și trezitoare la conștiința puterii proprii. Chemați la conducere, cei cari triumfaseră la alegerea de vicecomite în grabă s'au silit să scape de ea dar n'a putut duce cu sine urmările de tot triste a-le celor petrecute. Rând pe rând pozițiile câștigate cu multă trudă au început a fi din nou cuprinse de dușmanii neamului românesc și zi de zi, cei ce mai înainte își plecaseră sfioși capul, au început din nou a și-l ridica cu fudulie, fiindcă nu mai vedeau înaintea lor pe nime. Alegerile de deputat din acest an au dovedit în un chip foarte limpede cu ce desconsiderare suntem

tractați noi în acest comitat, pe care îl locim în preponderanță absolută, și cum, cel ridicat pe spatelile noastre, lovește cu calcâiul în cei ce i-au făcut bine. A mai urmat apoi și adunarea asta de Luni, ca o și mai puternică dovadă a destrămării, ce a pus stăpânire pe acțiunile clubului municipal român. Deși programa ședinței cuprindea puncte de mare importanță, deși membrii au fost făcuți atenți să se presinte nesmintit la această adunare importantă în împrejurările critice actuali, totuși din 92 membri municipali români s'au prezentat de abia 31 și și din aceștia de abia jumătate cu convingeri curate și independente, ceilalți chemați la poruncă, să pună umărul spre a mântui pentru ultima dată carul înglodat al ocârmuirii, așa de rău compromise în acest comitat, nu cu mult mai înainte atât de adict partidei liberale. Și în fața acelor două tabere de guvernamentali și kossutiști, cari cu furie se aruncau unul asupra celuilalt, membrii români, — s'au văzut desconsiderați și nebăgați în samă, ca nește indivizi fără de nici o importanță,

Iată efectul cel mai marcant a acestei destrămări, provocate de amăgirea vorbeii străine și disconsiderarea resoanelor sănătoase.

FEUILLETON.

Din Italia.

Castel-Gandolfo, la 20 Oct. 1905.

Scumpe Amice!

După așa lungă tăcere. cred, că vei fi așteptând și tu câte-va șire din țara noastră plină de soare. cum aștept și eu zilnic trenurile — cari de atâtea ori și atâtea bucurie mi-au adus până acum dela Voi; mi-au adus câte odată și supărare; supărarea însă, tristețea, melancolia, sunt pentru trândavi, lași și fricoși, cel sirguincios, cel inimos și curajos, încă și în nenorociri să simte tare — și supărarea îi trece ca ceata dimineții la caldul soarelui: Așa am uitat și eu toate neplăcerile, nu pentru-că așa fi fost tare, ei pentru-că nu m'am lăsat să fiu laș.

Despre mine în special n'am ce-ți serie. Sum tot omul cel vechiu: „poetul“ fără masă; bogatul fără parale, — unica-mi bogăție „mens sana in corpore sano“, sporită

și aceea cu o mare scădere moștenită: o inimă largă și mare, ce ar îneca o țară întreagă de bunuri — dacă le-ar avea.

Așa eu și-oi povesti câte ceva numai din viața noastră „romană studentască. Ce e însă rău, uricios și supărăcios, e numai al nostru, ce e bun, frumos și îmbucurător, e și pentru voi, — îți voi povesti deci lucruri frumoșele.

Abia s'au ridicat primele neguri, abia s'a descărcat primele ploți, și au suflat primele vânturi tomatice — Octomvrie abia mai numără câte-va zile, și vacanța noastră e pe sfârșite. Începe Noemvrie, încep prelegerile: o goană nebună, o emulare desperată a studentului profesorilor și a timpului: o luptă de atleți cu colosalul material. Trece zilele, săptămânile hoștește, să părăndă lunele, ca figurile într'un bal-mascat și capul înecat în cărți, ochii legați de lungile și nesfârșitele lanțuri de litere rotunde și colțuroase încă nu s'au ridicat să judece vremea. Când într'o bună dimineată prin nervii încordați să simte pogorându-se lăcăt-încet un fior străin, ce-ți dă senzațiunea de un venin slab, amurțitor și obositor: sunt primele faze ale caniculei; din înălțime precipită raze roșii, ca jarul, ascuțite, ca acele și lovindu-se de pământ, de ziduri, de arbori

și frâng țandre. Aerul e plin de miliarduri de aceste limbuțe veninoase. Ceata e un vulcan adormit, ce respiră dogoreală. Studentul încordat în muncă și pus pe picior de fugă se oprește „Un Te Deum“ plin de mulțămire curmă cursul. Să prindă apoi o altă cărare: a repaosului și recreerii; începe din nou vacanța.

Descrierea asta a anului școlastic poate, că ar fi bună pentru un pictor, care nu-și știe ordina figurile și nu a învățat încă bine legea combinării colorilor; un rău poet poate, că ar găsi între „epiteton-urile“ întrebuințate vre-o rimă noduroasă, ori vre-o metaforă sbârcită; în realitate însă nu e așa. Căci și noi curmăm fuga cu odihna; ne recreăm oasele cu somnul, ne alungăm urâtul, cu veselie — foamea cu pâinea și setea — hei setea — nu cu apă — ci cu vin. Când apoi vremea e posomorită, ne mai desmerdam cu muzele, mai conversăm cu sora Minerva etc. etc., încât viața noastră între zidurile uriașe roșii-galbini ai Propagandei, e pestriță ca un papagal Australian.

— Aruncând acum în treacăt o ochiată de post și de dejun asupra „sărbătorile de masă“ cum am chema Onomastecele, în cari „pânțele face președintele“, și cari încep de comun cu priviri prietinoase la sticlutele

Dar așa nu se mai poate; sau ne retragem cu totul de pe terenul de luptă, — ceea ce ar denota culmea slăbiciunii, — sau atunci, să păzim cu demnitate interesele neamului a cărui fi ne mândrim că suntem. Indiferentismul, ce a cuprins ca o bubă rea activitatea de până aci, ne va nimici spre rușinea noastră, dacă nu ne vom trezi din vreme și nu vom sta credincioși în posturile, în cari încrederea alor noștri ne-au pus, ca încălziiți de un sfânt entuziasm, să ne punem toate puterile noastre pentru ridicarea și propășirea neamului.

Aceste premitându-le lăsăm să urmeze raportul despre decursul ședințelor.

* * *

Ședințele adunării municipale s'au deschis aproape la 10 oare a. m. Interesul din partea magiarilor era mare. Ei s'au prezentat în număr respectabil; ai noștri însă, au strălucit cu absența.

Însămn aici pe cei de față: I. M. Moldovan, Dr. Is. Marcu, Dr. I. Maniu și A. C. Domșa din Blaj, apoi Orășan preot Sânjacob, Totoian, Chișfalău, Maior, protopop Aiud, Nic. Florescu și Bas. Andrea, Ighiu, Blăjan, Obreja Pațița, Ajulia, Magde, Drâmbariu, Ariton Popa și Nic. David Bucium, Patachi, Reghin, Filip și Ios. Cirlea, Ajulia. Afară de aceștia notarii români în număr complet, chemați pe poruncă. Asupra celor din provincia a făcut rea impresie împrejurarea, că din Blaj s'a prezentat numai 4 din 19 inși.

Deschizându-să ședința se propune schimbarea ordinii de zi, pertractându-se mai întâiu propunerea contelui Teleki Arvéd și soții pentru apărarea constituției, și apoi a tuturor celorlalte propuneri, cari stau în

legătură cu aceasta. Propunerea se primește și protonotariul br. Bánffy cetește propunerea lui Lázár și soții de a se vota neîncredere guvernului și de a protesta contra tuturor ordinațiilor ilegale și anticonstituționale ale actualului guvern, compus fără de a avea încrederea țării; deneagă dările și recruții, regretă amânarea dietei și cere prin o adresă dela dieta țării reînceperea vieții parlamentare.

Dr. Müller cetește propunerea cont. Teleki, diferită de cea mai de sus prin tonul său mai aspru și prin faptul, că cere neprimirea dărei, chiar și dela cei ce o ar plăti de bună voie, și denegarea documentelor necesare celor ce de bună voie ar dori să intre la miliție. Se ceteșc chiar și subscrierile celor ce aderează la propunerea aceasta, spre a face efect asupra celor mici. Deodată se ceteșc și celelalte propuneri referitoare la dejurnarea dietei, felicitarea coaliției, neîncredere guvernului, protest pentru primirea rece a capilor coaliției și contra „Intőszozat“-ului guvernului.

Se dă cuvântul cont. Teleki Ar. care în o vorbire lungă face istoricul luptelor dintre națiune și casa de Habsburg, luptă începută de pe timpul lui Ferdinand I. Pomeneste, că în comitatul acesta au locuit cei mai renumiți luptători, de pe acele vremuri. Și continuând spune, că sub Maria Terezia, curtea a ajuns în poziția de a cere ajutorul magiarilor, pe cari aceștia au dat-o bucuroși. Motivul acestor stări încordate, îl găsește în împrejurarea, că Curtea totdeauna a avut consilieri dușmani maghiarilor, cari îndemneau pe celelalte națiuni să lucreze contra acestora. Și în special poporul românesc a fost folosit de armă contra Maghiarilor. Pomeneste de revoluțiunea lui Horea pusă la cale de Camarila, și de 1848 când s'a hotărât nimicirea totală a maghiarilor. Și care a fost răsplata Românilor? — persecuțiuni pe toate terenele. Îndeamnă pe toți fi acestui comitat să-și deie mâna contra acestui guvern anticonstituțional și însiră toate comitatele și orașele, cari au votat neîncredere guvernului. Insistă pentru primirea propunerii sale, de a nu se da gu-

vernului dări și recruți și crede că ar fi o rușine pe întreg comitatul respectarea ordinațiilor și supunerea față cu astfel de ministri, cari nu-s reprezentanții majorității parlamentare. Pentru cazul, când din primirea propunerii sale, oficianții comitatului nu și-ar primi salariile oferă din al său câte 1000 cor. pe lună.

Aplause furtunoase au acoperit ultimele cuvinte. Când oratorul a pomenit, că prin neprimirea propunerii sale să timbrează întreg comitatul, s'a iscat furtună în tabăra contrară și comitele l-a adus la ordine.

Deput. Török B. se ridică și combate pe antevorbitor. El dovedește îndreptățirea juridică a solvirii, respective încassării dărilor nevote și a dării recruților măcar-că contingentul de recruți n'a fost votat de dietă. E pentru propunerea lui Lázár și soții.

Dr. Iuliu Maniu începe a grăi românește, magiarii fac șgomot, iasă din sală și cer să vorbească ungurește, că nu pricep, dar el continuă a vorbi și mai departe românește. Foarte indignat răspunde contelui Teleki, care a asemănat pe Români, cu niște ființe inconștiente, cari luptă contra libertății și sunt instrumente în mâinile celor tari. Arată, că în revoluția lui Horia și în cea din 1848 nu Camarila a pus armele în mâna Românilor, ci chiar sentimentul pentru libertate înăscut în fie-care om, și nesfârșitele persecuții a feudalilor, cari s'au făcut stăpâni pe toate. Se bucură că Teleki e contra acestui guvern, dar nu crede în sinceritatea luptei inaugurată de coaliție („De unde știi?“ Teleki). Dacă e așa de sinceră lupta Dvoastră, continuă Dr. Maniu, de ce Dta, care ești un membru marcant a coaliției n'ai întreprins ca aceasta să pornească o campanie contra ordinațiilor ministrului Lukács pentru magiarizarea școalelor (Mie nu-mi trebuie! id est: magiarizarea — răspunde tot românește contele Teleki.) Apoi vorbitorul precisează în cuvinte energice poziția partidului național român (șgomot, întrerumperi: partid național nu există!) și presintă următoarea moțiune, pe care o cetește:

cu conținut auriu și la fărfașurile binegrijite, și finesc cu câte un „Eviva! cutare“ de tremură pilastri refectorului — împărțirea premiilor și „accademia“, sunt zilele cele mai solemne, mai plăcute nu numai propagandiștilor, ci și tuturor seminariilor, cari studiază în școalele Propagandei. Aceasta „Accademia“, ce după usul de acasă s'ar chema festivitate, să ține cam în mezul lui Decembrie, și e așteptată de toate colegiurile. Încât despre premieri, însămn numai atâta, ca să nu-mi curmez povestirea mai jos, că Românașii noștri încă și azi își țin primul loc avut de prin vremurile mai vechi.

„Accademia“. — E ziua festivității; sala e ticsită de lume pestriță: Cardinali în purpură, episcopi în violet, prelați, preoți în negru, studenți, domni, doamne — toți în penele lor proprii.

În front așteaptă cavalerul Ricci, profesor de muzică cu orchestra lui măestră de 30 de artiști înclinați pe instrumente. Ținuta lui e energică, plină de inteligență mai că i-ai zice un fecior, dacă peste capu-i n'ar fi trecut primele brume — pe degetele-i aristocratice luceșc într'o lumină voioasă două boabe de diamant strănse în verigi de aur.

— Ca un fostnet de vânt prin frunzele uscate — trece vocea: prin mulțime. „Cardinal Gott!“ De ai fi un Zacheu, ti-ar trebui un smochin, ca să-l poți vedeți între zidurile vii de mulțimea ridicată pe vârful degetelor.

El e de statură scundă — un june bătrân, plin de viață, cu un ochiu senin și plin de bunătațe cea mai mare cu un surș vag și grațios, adormit pe buze. O ploaie de aplause ce moare în virteturile de sunete puternice și grandioase ale orchestrei, îl în-

timpină. El împărțind cu mâna binecuvântări, să așază, și declamația „poliglottă“ începe. Anul trecut erau 42 de limbi reprezentate.

Și la noi ca și la voi e în vigoare legea: Ce e comun, nu interesează: așa declamatorii europeni, ori din lumea nouă cu fețe comune și cu limbă mai cunoscută vin și trec la rândul fără mult alai.

Crește interesul cu pășirea pe bină a unui chinez cu ochi mititei, tăiați cam costiș, cu o față palidă și rotundă ca o lună plină. El șisăește molicele printre dinți scutură pe vârful limbei și cerne în tact distinct versuri ca:

„Tion sii chie lion pig chie șin. Iong giong su fu si U luing.“

(„Nu numai inima sa curată, ci tot corpul. Pentru aceea dansa a...“)

Oaspeții aplaudează — fac afirmativ cu capul, răd indestulți și recreați, căci n'au înțeles nimica.

Încă în aplausurile chinezului, ca într'ale sale proprii, pășește curajos un pui, negru-negru al Africeii, un Zulu bine făcut, cu păr creț-creț, nas larg și cam prea turțit, un șir de dinți albi-neauă și done buze roși, drept decorațiune în bateala prea închisă, monotoană și puțin artistică a feței.

Articularea începe în un „largo-nasale profundo“ — greoiu și atevolos, întreruptă de mai multe „plescăite“ de limbă, ce par-că formează litera națională din alfabetul Zulu. Plescăitul face mult haz — publicul aplaudă — bis-zice pe declamator. Articulația continuă solemn cu un „largo“ gutural foarte resfirat însoțit de gesturi proprii.

În urma lui pășește un Caffru, frățin de neam cu primul mai de aceeași culoare,

el are o frunte lată, ochi negri, plini de pricepere — buzele-i grosuțe se încheie în o trăsătură melancolică. — el e fiul favorit al muselor — viitorul compositor musical în țara Zulu-Caffrilor. Intouarea lui are aceeași nuanțe, vocea însă fiindu-i mai moale, vorba-i aluneca mai ușor.

Orchestra ride în trile săltătoare, suspină în acorduri domoale — dignitățile se ridică, oaspeții se înfilă — academia e fuită.

Până la „Epifania“ apoi viața decurge liniștită în Propaganda, ca un rfu în patu-nisipos. Asta e sărbătoarea celor trei ss. Magi, patronii institutului — și nu numai o sărbătoare de biserică, ci și cea mai așteptată sărbătoare „de masă“. Vezi cum vorbesc, frate? Dar așa e. Nu știu cum, par-că lingura și furculița, apoi o sticlă mai pântecoasă, ridică cum-vă solemnitățile zilei, virtuțile sfântului par mai strălucite așa. Fac însă o greșală silogistică aceia, cari ar măsura virtuțile sfântului, după numărul și calitatea pleselor — aceea ar fi cam prea mult.

De aci înainte în primăvară toate iau altă formă, vine caldul, esamenele; materialul crește, întreg omul e o grabă și grijă.

„Vacanța“. — Adevărata plăcere însă o găsim în vacanță între promontorii lațiali, locuri cu aer sănătos, priveliști încântătoare, clasice; sub cerul de un albastru tare, o boare eternă, delicioasă, recoroasă. Zilele trec, ca umbrele, în preumblări și excursiuni între munți, și prin satele vecine — și cu puțin studiu în oarele de câră sară.

Anul asta am avut bucuria de a avea între noi pe cardinalul Merry del Val o după-amiază întreagă. Cunoșcând ai noștri spiritul lui vici, l-au rețreat cu jocuri comice.

Ilustre Domnule Comite suprem!

Onorată Congregație!

Necesitatea pacificei conviețuirii și înțelegerii reciproce a poporului Român și Magiar este idea politică conducătoare a partidului național român. Situațiunea deopotrivă grea a întărit în noi convingerea, că acestea două popoare, în izolarea lor etnică au inevitabilă lipsă de reciprocă ajutorare, sub sentul Monarhiei Austro-Ungare.

Ținta luptelor noastre politice a fost întotdeauna câștigarea condițiilor indispensabile pentru această bună înțelegere și pentru ridicarea acestei Monarhii la forța netăvînsei fortărețe pentru mărirea Dinastiei, pentru libertatea popoarelor și propășirea omenirii.

Armele noastre politice au fost când puterea cuvântului, când forța brațelor, așa pecum timpurile au cerut, dar totdeauna drepte au fost ele și *adequate împrejurărilor cari ni-s-au creat.*

Întreaga noastră forță politică și întreaga noastră ființă am supus-o considerației politice, că un stat compus din diferite popoare cu diferite însușiri etnice și diverse tradițiuni, trebuie să îmbrace o organizație politică corespunzătoare ființei sale poliglote.

Vederile noastre politice au fost însă cu desăvârșire desconsiderate, s'a acceptat, ca sistem de guvernare hegemonia de rassă, care în șirul anilor s'a prefăcut în cel mai desăvârșit exclusivism de rassă.

Forțele adevărate ale statului au devenit încetușate, libertatea a devenit frază, egalitatea popoarelor s'a considerat ca balast

Ți-ai putea închinui hazul, ce a făcut bătaia pe picioaroage (trampoli) — dacă ai fi stat de-o parte să vezi închinurile șoade și stângace înaintea cardinalului — apoi opintirile sfortate în pusețiunea lor nesigură.

Valentin al nostru pareă un adevărat cavalier medieval; după mai multe opintiri titanice, punând o pedecă dușmanului, îl trânti cu tot cu picioarele lui lungi. Premiul îi fu o corfă de pere și smochine.

În goana repede *Gregoriu* precipită înainte, ca un iepure împedecat. El fu cel dintâiu premiat: premiul un bostan verde, cât o bute.

După-ce s'a desfășurat programa jocurilor, cardinalul își luă adio dela noi, între urările: hip, hip, burrah! întonate de tinerii de limbă engleză. La anul viitor din nou îl vom revedea.

Am sfârșit acum epistoala. Mai două vorbe numai despre zilele din urmă a vacanței, ce le petrecem în momentele acestea. Mai zece zile și ne reîntoarcem și noi la Roma. Vremea e cam aspră, suflă vânturi tăietoare — vârfurile munților albesc deja de neaună — mai tot a doua zi avem ploie. Storsul e cam împedecat, dar e bogat. Strugurii cu boabe mari și dese răd de colo dela trunchiul viței. Atâta binecuvântare merită și Italianul.

Comunicându-ți salutările noastre — ție și pretinilor încheiu epistoala.

Victor.

netrebnic, parlamentul alcătuit după chipul și asemănarea sistemului de guvernare. Insuși s'a prefăcut în cea mai mare pedecă a libertății popoarelor și ca țintă a întregii ocărmuirii s'a proclamat susținerea celei mai perverse dominațiuni de clasă și rassă. — iar plângerile noastre și glasul adâncii noastre îngrijorări a întimpinat uși închise și pușcării largi.

Acestea stări de lucruri nu puteau avea altă urmare, decât *sguduirea în temelii a întreg organismului de stat și compromiterea întregii Monarhii, care menire și dreptul de existență le avea în primul rând chiar în câștigarea condițiilor necesare pentru libera și fireasca dezvoltare a tuturor popoarelor cari o alcătuiesc.*

Poporul favorizat a supus intereselor sale rău pricepute, toate forțele statului și întreg organismul acestuia; tendința de contopire etnică a străbătut toate manifestările puterii de stat astfel că nici chiar instituțiunile de drept ale statului nu s'a mai bazază pe iubirea și voința cetățenilor și nu s'a potrivesc cu interesele adevărate și juste ale acestora.

Nesucesele politicele acestea în deosebi în direcția desnaționalizării popoarelor preterate au făcut impacienți pe cei preferiți și în lipsa vederii clare au atribuit aceste nesucese nu imposibilității și immoralității, țintei lor, ci lipsei mijloacelor suficiente.

Immoralitatea tendinței și impaciința celor cari o nutreau, și-au adus roadele demne de nenorocitul sistem de ocărmuire. Guvernul a ajuns să atace și să desconsiderare fără sfială prin ordonanțe contrare însuși legile dărâmand cu mâni sacrilege credința în țaria și sfîntența legilor și a garanțiilor constituționale, iar opoziția coalistă prefăcându-să că luptă pentru constituțiunea și neatârănarea țării. În realitate vrea să aservească acum și organismul apărării țării, tendențelor de contopire, subtragând *Monarhiei ceea ce era condițiunea existenței și mijlocul neatins al împlinirii menirei sale.* Insuși organele esecutive ale statului, provoacă cetățenii la neîmplinirea datorințelor lor, iar fendalii au devenit cei mai aprigi contrari a Monarhului, căruia chiar ei au totul de mulțamit! Și ca icoana întreagă să fie, însuși reprezentanții poporului, împedecă lărgirea drepturilor cetățenești!

Sub greutatea acestor perverse stări, ca drept urmare a sistemului de guvernare nenatural și nedrept, ce și-l'a creat, întreaga Monarchie să abate în grea criză, stând în preajma cutropirii împrenă cu tot ce secolii de-a rândul au creat.

În fața acestor triste și de tot grave stări și în deplina conștiință a pericolelor, cari din aceste pentru noi și pentru întreaga țară pot să resulte, clubul român al congregațiunii comitatense în fața propunerii de a să alătura și acest comitat la rezistența pasivă:

1. Își exprimă adâncă nemulțămire față de întreg sistemul de guvernare, care dela 1867 până azi punându-să pe baza exclusivismului de rassă a neglijat adevăratele interese ale țării și a împedecat nu numai dezvoltarea firească culturală, economică și politică a popoarelor, cari o locnesc, ci și consolidarea țării acesteia, și care continuându-să, va trebui să producă în definitiv disoluția întregii Monarhii.

2. Așteaptă dela guvernul Măiestății Sale, ca părăsind urmele vechi să curme nedreptățile guvernelor premergătoare și în special să revoace ordinațiunile ilegale și neconstituționale ale Ministrului de culte și instrucțiunii publice, relative la propunerea limbii magiare în școalele primare, prin cari s'ar face imposibilă instrucțiunea primară și instruirea poporului român, chiar și în școli susținute din greul nuncii noastre

3. Își exprimă adâncă îngrijorare în fața situațiunii politice actuale, ivite din incidentul așa numitelor pretensiuni militare magiare, cari sunt menite a servi aceluiași sistem de magiarizare, care ține încetușate forțele naturale ale țării, și a căror împlinire nici de cât nu ar contribui la ridicarea armatei și a puterii ei, ei din contră la potențarea nemulțămirei popoarelor, deci la slăbirea întregii Monarhii.

4. Pretinde desrobirea partidului național Român, de sub tirănia ordinațiunilor ministeriale neconstituționale, ce tind la desființarea individualității etnice și politice a poporului Român, cere validitatea principiului egalei îndreptățiri politice a tuturor popoarelor țării. În scopul acesta introducerea votului universal secret iară restricțiune și propune:

Ca de-o parte motiunea de alăturare la rezistența pasivă să se respingă, din contră să se îndrume organele administrative să conlucre și să ușureze împlinirea voluntară a datorințelor cetățenești; de altă parte congregația comitatensă să-și exprime nemulțămirea față de întreg sistemul de guvernare bazat pe exclusivismul de rassă de odată cu dorința, ca Majestatea Sa Imperială și regală Apostolică ca singura soluțiune posibilă și desăvârșită a situațiunii încercate, să inaugureze prin guvernul său și prin toți factorii vieții publice de stat un sistem de guvernare, prin care să se valideze principiul egalei îndreptățiri politice a tuturor popoarelor din țară, și cu conștiință protestează în contra ordinațiunilor Ministrului de culte și instrucțiune publică relativă la învățământul primar, la a căror esecutare nu va conlucre.

După cetirea acestei, protestează energic contra afirmării, că partid și națiune română n'ar esista. „Partidele și națiunile nu le crează sau nimicesc decretule, ele trăiesc și au viață.”

Fișpanul dispune, să se cetească motiunea și în ungurește. Protonotarul Bánffy o cetește rău și prost. La sfârșit fișpanul enunță, că nu o poate pune în discuție, fiind că partid și club român, legea nu recunoaște. O poate accepta, dacă Dr. Maniu o declară de a sa, dar ca venită dela un club român, nu o poate primi. Dr. Maniu răspunde din nou românește, gălăgia reîncepe, atunci Dsa declară gălăgiosilor, că dacă ar ști, că pentru aceea cer să vorbească ungurește, pentru-că nu știu românește, ar face-o cu plăcere, dar e convins, că fac sgomot, numai pentru că li-e urâtă limba românească. Răspunde fișpanului, că nu lasă nimic din ceea ce a prezentat.

Vorbește *Fogarasi*, capul kossuthiștilor. Fișpanul nu ascultă, cetește cu atențiune motiunea prezentată de Maniu. *Fogarasi* vorbește cu spirit pentru propunerea lui Teleki și soții. Zeflemisează pe Török și numește propunerea lui Lázár, armă care nu ie foc. Pomeneste poate umăr și de Români, de cari nu crede, că în un cas de o nouă revoluție nu ar ținea, iar cu Viena, dar

aceea i-a păcălit de atâtea ori. Cei pasă guvernului, că îi vom vota sau nu încredere. și cărui guvern nu i-am votat noi încredere? el cere bani și cătane, de aci în colo facem ce vom vrea.

Mai vorbește adv. Müller contra, dar foaie slab și Ujvárosi și vicespanul Szász pentru propunerea lui Lázár și apoi se dă cuvântul dlui preposit I. M. Moldovan. Dsa spune, că de 40 ani de când e membru municipal, n'a asistat la nici o ședință așa furtunoasă ca aceasta, în care să se aducă Românilor atâtea acuze. Dacă noi am ținut cu Camarila contra magiarilor, unde e răsplata? Cine au stăpânit averile Curuților? E foarte dureros, că ori-ce mișcare fac Români, îndată sunt timbrați de magiari, că lucră după inspirațiunile Camarilei contra lor. Dar să nu-și uite magiarii că și Români și-au vărsat sângele pentru patria aceasta și chiar pentru Ungaria, când aceea nu era unită cu Ardealul. Noi așteptăm cu tot dreptul, ca magiarii să apretieze jertfele pe cari Români le-au adus cu arma în mână pentru apărarea patriei, să-i întimpine cu bunăvoință și să-i ajutore în năsuințele lor pentru propășire.

E superflu să mai pomenim că gălăgia era la culme, sala era aproape goală și magiarii retrași în o chilie învecinată, făceau șgomot cât nu se auzia nimic.

Punându-se la vot cele două propuneri, votează pentru contele Teleki 62 contra 87. Români s'au abținut.

Ședința se ridică la 1/23.

A doua ședință se deschide Marți la 10. Curendele celelalte comisia permanentă propune să se ieia spre știință. Prof. Fogarasi, cere să se primească. Advocatul Dr. Maniu, din contră propune să fie respinse. Se primește propunerea comisiei.

La cerculara com. Abaj-Torna, care condiționează votul universal dela știința limbii magiare, Dr. Maniu protestează contra acestor tendințe utopice și ridicule, de a condiționa totul dela cunoștința acestei limbi. Dsa propune vot universal fără restricție. Se înțelege că sala face gălăgie.

CORESPONDINTE.

Sinoadele protopopești.

— Distr. Roșiei-montane. —

26 Oct. 1905.

Ieri s'au ținut în Abrud: congres episcopal, sinod protopopesesc și conferință învățătoarească.

În primul s'a făcut alegerea senatului școlastic protopopesesc pe un nou period de trei ani, dupăce districtul a fost rămas un an fără astfel de senat. . . Dela noii aleși se așteaptă și sperează o regenerare sănătoasă în toate direcțiunile, căci afară de preoții membrii, are și dintre laici bărbați, ca Dr. Laurențiu Pop și Dr. Vasile Fodor, avocați în Abrud. S'a mai făcut și o interpelare în cauza cercetării unei școli din protopopiat de către protopretorele cercului — se zice în urma recercării lui, din partea inspectorului reg. de școli.

Ca notari ai congresului au funcționat: Dr. Vasile Fodor și Ioan Simu (preot în Abrud.)

În sinodul protopopesesc, pe lângă obiectele de pură administrație, mai era pusă și clasificarea beneficiilor parohiale în vederea taxării lor pentru fondul deficienților. S'au clasificat două parohii (Abrudul și Bisetra) în cl. II. iar celelalte toate în clasa a III-a, și aceasta nu din lipsa unui „spirit practic“, ci numai și numai pentru că așa corăspunde adevărului real în raport cu parohiile din alte districte protopopești. În ciclul de mai înainte se făcuse adecă la noi o clasificare după persoane, iar nu după beneficiile lor, arătând chiar prin asta cel mai „practic spirit“, însă — regretăm — fără a-l vedea acesta după dreptate apretiat și în alte părți și nici chiar la centru.

Drepturi egali — sarcini egali! Cea mai dreaptă clasificare cred totuși că ar fi în % după venitul congrual, care în parohiile patronate însă să se ia după starea lui faptică, iar nu cum e în șematismul iubilar, unde figurează și „ajutoarele ad personam“, cari în cele mai multe locuri azi nu se dau. La pertractarea venitului congrual voiu reveni de altfel, arătând în concret suma, ce s'ar putea dobândi pentru fondul deficienților.

Dizertația pâr. Nic. Ungurean. „Catechizarea, ca mijloc de a regenera“, cetită în un cerc mai larg, ar răscoli sigur în mulți muștrări de conștiință și-ar stărni hotăriri salutare, deși poate în partea sa cu cuvântările sacre n'ar întâmpina atâtea aprobări, dacă nu doară în senzul, că predicile morale ar mai trebui înlocuite și cu dogmatice teren așa de sterp la noi.

Misiuni populare se vor ținea în 1906 la Bistra prin patru preoți, afară de cei doi din loc. Ne vom întâlni așa dară în locul nașterii cucernicului Petru Pavel Aron de Bistra, ca să ne regenerăm sufletește după chipul blândului Arhieru, carele a deschis cel dintâi focar de cultură pe sama oropsitului nostru neam din țara aceasta! Să ne vedem cu bine!

*
*
*

Curios de rezultat, îndată după corespondința trimisă m-am apucat de răsfoit „șemat. iubilar“, parohie de parohie. Rezultatul ajuns îl dau în cele următoare:

Protopopiatul:	Beneficii:	Un 0/0 al ven. congr.	5 0/0:
Aiud	26	114.81	574.05
Alba-Iulia	23	78.76	393.80
Almaș	16	42.43	212.15
Arieș	18	64.67	323.55
Biia	19	76.01	380.05
Blaj	28	137.42	689.60
Ciuj	37	137.—	685.—
Cătina	25	129.84	649.20
Cichindeal	18	37.03	185.15
Cojocna	23	122.63	613.15
Dârgea	24	82.35	411.75
D-Sân-Mărtin	15	50.46	252.30
Ernot	23	87.35	463.75
Fărăgău	23	109.67	548.35
Giurgeu	15	81.06	405.30
Ibașfalău	20	58.33	291.65
Indoi	21	53.28	266.40
Ludoș	21	123.22	616.10
Mediaș	24	88.95	444.75
Morlaca	13	80.85	404.25
Murăș	26	93.56	467.80

Murăș-Uioara	21	99.61	498.05
Odorhei	8	10.96	54.80
Pogăceaua	17	82.80	414.00
Reghin	39	119.01	595.05
Roșia	17	101.94	509.70
Sebeș	22	86.—	430.—
Sibiu	35	97.25	486.25
Treiscaune	11	28.63	143.35
Turda	23	117.94	589.70
Vic. Făgăraș	34	97.72	488.60
Voila	22	32.91	194.55

32 protopiate; 707 beneficii; 2724.95 Cor.; 13.624.75 Cor.

Făcând acum congregația cu trecutul, am dobândi tabloul următor:

1. Competința dela preoți pe 1903 Cor. 7360.—
Cu 5 % după venitul congrual Cor. 13,624.75

După noua modalitate creștere Cor. 6,264.75, deci aproape în doi, ca până acum, cu toate că și cel mai mare beneficiu ar plăti numai Cor. 54.90, la an; iar cel mai mic abia Cor. 0.60.

Dar, după noua taxare cu 2% și a subsidiului erarial, f. deficienților mai crește la an încă cu Cor. 4080. presupunând, că subsidiul n'ar scădea supt suma votată pe 1904, de Cor. 204,025.

Îmbunătățirea totală față cu trecutul ar atinge deci frumoasa cifră de Cor. 10, 344.75 — *zecemii treisute patruzeci și patru și 75 bani*, la an!

Jalnic de izbitor este numărul venitului congrual în întreaga arhidieceza — numai 272,405 Coroane la 707 beneficii, adecă 385 cor. pe un preot!!

Cred, că prin datele aceste, scoase exact din documente tipărite de superioritatea bisericăscă, voi fi servit cel puțin material de gândit tuturor, pe cari îi privește. Și pe care nu ne privește?

Verax.

— Vicariat. —

28 Oct. n.

Preoțimea din vicariatul Făgărașului s'a adunat la așa numitul „sinod de toamnă“ care s'a ținut în 25 Octomvrie c. în școala gr.-cat. din Făgăraș. S'au prezentat aproape toți preoții. Dl vicar Iacob Macavei u ca președinte, deschide adunarea la 10 oare a. m.

Unicul punct mai însemnat al programului era: cauza fondului de penziune preoțesc. Cvotele pe cari au să le plătească preoții la acest fond, în tot anul, să stabilesc din 5 în 5 ani în mod deobligător pentru întreaga Arhidieceza, fondul — e mult prea modest până acum și de aceea s-au auzit în totdeauna glasuri de nemulțămire contra modului cum este alimentat. Venerabila Superioritatea bisericăscă prin cerculariu a atras atențiunea preoțimei asupra împrejurării acesteia și a lăsat la bună chibzuință a corporațiunilor preoțești tractuali, ca în adunările lor să se pronunțe și să stabilească o eventuală nouă cotizație anuală ca fondul să crească mai curând.

A apărut:

A apărut:

„CALENDARUL UNIRII“ pe anul 1906.

in 2 ediții: cea mai avută costă 50 fil. + 10 fil. porto.

Cealaltă costă 30 fil. + 10 fil. porto.

Discuția în senzul acesta a provocat-o dl Moise Brumboiu, paroh în Tohanul-vechiu, care a făcut comparație între cotizațiile plătite de preoțime și întraacele plătite de alți funcționari, arătând că noi preoții dăm prea puțină atențiune fondului de penziune. merit să aline la caz de neputință greutățile vieții, și mai ales ale văduvelor de preoți și ale orfanilor de preoți. A făcut prin urmare propunere ca sinodul să exmită o comisiune de 5 membri din sinul său care — fiind ședința suspendată pe câteva momente — să chibzuiască modul de cotizație potrivit pentru viitor. În comisiune a fost aleși: Domnii I. Macaveiu, vicariu, M. Recean, notar districtual, V. P. Comșa, M. Brumboiu și Al. Bugner parohi.

Comisiunea aceasta retrăgându-să a stabilit următoarele: În ce privește împărțirea în clase a parohiilor să menține și pe viitor. Cotizația anuală însă să se dublice anume în loc de 8, 12 și 16 cor. să contribuie unul fiecare preot 16, 24 și 32 cor. anual la fondul de penziune. Cotizația urcată să se plătească în cazul când pentru această modalitate să va pronunța respective primi preoțimea din întreagă arhidieceza.

După redeschiderea ședinței, propunerea comisiunii a fost primită cu mare majoritate de voturi și s'a enunțat ca concluz sinodal.

Rămâne acum să vedem părerile și celorlalte tracte protopopești despre cari — nu ne îndoiim nice pentru un moment — că vor primi cu un glas această modalitate, care este spre cea mai mare mângâiere a tuturor preoților și familiilor preoțești.

Pe calea aceasta noi de noi ne vom ajuta și vom fi mângâiați în conștiință că ne-am împlinit datoria cea mai elementară, anume de a ne îngriji și de viitorul întru care nu vom mai putea munci, precum și de soartea soțiilor și fiilor noștri, cari la caz de sucombare a capului familiei, rămân în cea mai neagră mizerie.

Nivoul cultural al nostru să ne fie imboldul cel mai puternic care să ne unească pe toți în cauza aceasta momentuoasă!

Trec cu vederea celelalte puncte, fiind ele de mai puțină importanță.

Dare de samă și mulțamită publică.

Cu ocaziunea festivităților „Consacrării bisericii din Săsari”, săvârșită în 24 Septembrie a. c. din bilere au încurs de tot: 777 cor. 80 fil. Au suprasolvit: P. S. Sa Domnul Episcop 250 cor. Dr. Cornel Bulen, secretar episcopesc 5 cor. Dr. Ioan Tatar advocat 23 cor. Herskovits Miksa 20 cor. Dșoara Vilma Dobosy 10 cor. Aurel Mărișescu preot 4 cor., Aurel Simon, farmacist 4 cor. Iustin Gitta, comerciant 2 cor. Ioan Brânduș, farmacist 2 cor. Total = 1097 cor. 80 fil. din care sumă pentru acoperirea cheltuielilor și a petrecerii s'au folosit 1053 cor. 80 fil. iară casei bisericii s'au administrat 44 cor. Total 1097 cor. 80 fil.

Când pe această cale aducem mulțamite călduroase P. S. Sale Episcop Dr. D. Radu amintim ca de lângă considerațiile apese și dăruiri, s'a mai îndurat a premia choral plugarilor din Ardușat cu 50 cor.

iară pentru săracii din Săsari, a donat 50 cor., pentru cari fapte părințești dorim P. S. Sale resplăta îmbelșugată dela bunul Dumnezeu!

Asemenea exprimăm mulțamitele noastre și celor alalți marimișoi contribuitori. Săsari, la 10 Octomvrie 1905.

Alexa Pop, Romul Marchiș, Sandru Murășan, Ștefan Cherecheș, tic. Gavril Barbul.

Cătră P. T. Cetitori!

Apropiindu-să sfârșitul anului venim a rugă cu toată onoarea pe On. noștri abonenți, cari să află în restanță cu abonamentul, de pe anii trecuți, cât și de pe anul acesta, — să binevoiască a ni-l trimite fără amânare, pentruca foaia să-și acopere spesele sale cu tipărirea și edarea ei.

Administrațiunea.

Noutăți.

Știri personale. Aflăm cu bucurie, că simpaticul nostru prieten dr. *Epaminonda Lucaciu*, fost paroh în Clana-dul-sărbesc (diec. Lugju ci) va pleca în scurt la America, ca să îngrijască de lipsele sufletești ale multilor români gr.-cat. duși de nevoile vieții în noul continent. Dr. Lucaciu se va așeza în orașul Cleveland, din statul Ohio. Escelentă Sa Mitrop. Victor împreună cu binecuvântarea sa arhipăstorească i-a dăruit toate cărțile liturgice și corale. — Dorim confratelui nostru călătorie norocoasă și succese strălucite în această grea și oboșitoare dirigătorie.

— Pentru Românii greco-catolici s'a înălțat un post nou de căpitan militar, la întreprinderea Escel. Sale Dini Mitropolit. — A fost denumit Clar. Dn. Dr. *Aron Lupșa*, vice-notar consistorial în Lugju dispus la Plevje, în Novibazar.

— Din inginer silvic *Ioan Hossu*, fiul Rvrșmului Domn director gimnazial, Iosif Hossu, aplicat ca practicant silvic în Bosnia, a depus în săptămâna trecută esameniele silvice tehnice înaintea comisiei ministeriale din Viena.

Episcopi noi. Foaia oficioasă publică autograf le preamalte, prin care sunt numiți *Várossy Gyula*, fost episcop la Székestehérvár de arhiepiscop la Calocsa, *Ottocar Prohászka*, prof. universitar, de episcop la Székefehérvár, contele *Zichy Gyula*, camerar papal, de episcop la Pécs *Balázs Lajos*, canonic, de episcop la Rozsnyó și canonicul *Mayer Béla*, de episcop la Sătmar.

Hymen. Dr. *Alexandru Pteancu*, teol. abs., profesor la gimnaziul din Nasăud și *Elena Cosma*, anunță cununia lor, care se va celebra Sâmbătă în 4 Novembre 1905. în biserica greco-catolică din Curtuș.

Convocare. Despărțământul Făgăraș al Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș, conform §-lui 21 din statute, își va ține *adunarea de toamnă* la 12 Novembre n. 1905. în Sesciori; la care se invită P. T. membri și toți binevoitorii școlari.

Despărțământul „Blaj” al Reuniunii învățătorilor români, își va ține adunarea în Bucerdea-Grănoasă, Duminică în 12 Noemvrie n. a. c. la oarele 8 a. m. în școala gr.-cat.

Cancelărie advocațională și-a deschis cu 1 Novembre n. dl *Dr. Victor Moldovan*, în Mociu (strada principală).

Reuniunea femeilor din Blaj Duminică în 29 Oct. a. c. și-a ținut adunarea generală de toamnă sub prezidiul d-nei Elena Nestor. Din raportul comitetului am aflat că Reuniunea a luat parte la expoziția Asociațiunii; a expus lucruri de mână și țesături din lăc și jur peste 70. unele chiar remarcate prin frumseța lor. În anul curent a dat unei copilie 200 cor. ajutor pentru a se cualifica în croitul hainelor femeiești, altele un ajutor de 100 cor. pentru a se cualifica în cusutul albiturilor. A ajutat pe copilele sărace dela școala de fete din loc cu 370 cor. și tot pentru ajutorarea acestora a destinat pe anul 1906. cor. 500. S'a raportat despre fundațiunile: *Ana Vlassa* n. *Poruțiu*, care este de 563 cor. 93 fil. fundațiunea *Maria Hossu* a. *Szebeni* de 198 cor. 57 fil. S'au înscris membri pe viață dșoara *Silvia F. Negruțiu*, dnu *Iacob Popa*, protogotar consist., *Ștefan Roșian*, spirital și prof. seminarial. În urmă s'a ales Comitetul pe un nou period de 3 ani. în care membri noi sunt d-nele: *Elena Pop* n. *Maniu*, *Lucreția Domșa* n. *Bunea*, dșoara *Elena Sântion* și d. *Ștefan Roșian*. Constituinte-se comitetul și-a ales prezidiată pe *Elena Nestor*, v.-prezid. *Otilia Dr. Negruțiu*, casiera *Cornelia Deac*, secretar di *Octavian Frie*, profesor. Amintim tot aci idea deschiderii mesei studenților săraci. cu care se ocupă doamnele. femina quid cult magis vult, sperăm. ca pe calea aceasta se va deschide odată și la noi masa săracilor, lipsa căreia se simte foarte mult.

Proprietarilor de vii. Ca o vie să producă bine și osteneala ce o ai cu ea să-ți fie renumărată, atâră mult dela cualitatea viței de vie, pecum și în cazul că pui viță nouă, să fi cu băgare de samă, de unde o ai și sub ce grijă a fost. Vița de vie pentru plantație, cum a fost și în vara trecută seceta mereu, trebuie să fi fost grijită și udată în continu. Una dintre cele mai bune școale de viță de vie și recunoscute de toți de o calitate escelentă este *prima colonie de altoi de vie de pe Târnava a lui Fr. Caspari din Mediaș*. Grijă ce să poartă pentru școala aceasta, să poate vedea din împrejurarea ca în vara trecută vițele de vie erau udade zilnic cu apă în cuant de 5 milioane de litre. Aceasta școală de viță de vie e o adevărată frumseță. — Atragem atențiunea celor ce să ocupă cu vieritul, asupra acestei școale de altoi și să-și procure vița trebuincioasă cu toată încrederea.

AVIZ

cultivătorilor de vie.

Se află de vânzare viță de vie foarte frumoasă altoită în viță cu rădăcină americană, după cel mai excelent metod (altoire lemnoasă). După trebuință ori ce soi de viță. — Comandele să se trimită la adresa: **GEORGE ȘERBAN**, paroh gr.-cat. Smig (Somo-gyom) u. p. Medgyes.

(27) 2-6

AVIZ!

Să caută 6000 stângini metrici de lemne de fag uscate și neplutite, cu prețul de 14 cor. pentru un stângin metric, pus la oareșcare gară de pe linia principală *Predeal — Budapesta*. — Terminul de liferare cel mult până în 1 Ianuarie 1906.

Proprietarii de lemne au a-să adresa Dnui **PETRU BRENDUȘAN**, neguțator de lemne în Blaj (Balázsfalva.)

(28) 1-3

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Hipnotismul.

(Continuare).

2. În Roma în 1886 hipnotiza prof. *Zanardelli*. Subiectul lui predilect era muere-sa: *Emma*. Hipnotizările le făcea publice. Emma se simțea totdeauna bine după hipnotizare. De aceea el îi apăsa degetele cele mari, fixându-o în ochi. Apoi dispunea să se zică ceva piesă muzicală, ... și Emma era în letargie. Îi ridica apoi mâna și o pune pe cap, și mâna rămânea acolo. Nime din cei de față nu era în stare să i-o dea jos. Dacă se încerca cineva să i-o ridice, ca apoi să o poată da jos, mai ușor se ridica întreg trupul, decât să-i poată deslipi mâna. Dar venia Zanardelli, sufla la închietura brațului, și mâna era mobilă. De almintrea hipnotizata era cu totul nesenzibilă. Nu simțea luminile, ce i-le apropiu cei de față, nu simțea dacă o împungeau cu acul. În același timp însă suferia de hiperestezie cu privire la alte lucruri, de ex. cu privire la colori, sunete, mirosuri, temperatură etc. ¹⁾

3. *Dr. A. Voisin* istorisește un caz de hipnotizare al unei fete imorale. Cazul se află descris la *Dr. A. Cullerre*. ²⁾ Fata aceea era cât pe aci să nebunească. Voisin voia să o hipnotizeze, dar ea îl scuipa în față și nu vrea să privească obiectul strălucitor. În fine cu mare chin și vai îi succese să o hipnotizeze. Rămase pe scaun, cu capul dat pe spate, răzimat de un pat. Apoi intră în letargie. N'a simțit împunsătura unui ac. Voisin a început să o întrebe despre viața-i de mai înainte, despre carea tăcuse până atunci, și i-a descoperit totul. Îi dispuse apoi să doarmă 24 oare, și ea așa făcu. I-a prescris diferite acte la anumite oare, și le-a îndeplinit exact.

4. Un caz curios de hipnotizare s'a întâmplat în 1847 pe vaporul francez „*Friedland*“, înainte Neapolului. Cazul îl istorisește admiratul francez *Gicquel des Touches*, în 1888, care fusese martor ocular. Pe vaporul acela se suise un cleric englez, cu numele *Leray*. La masă el spuse ofițerilor, că s'a ocupat cu hipnotismul, ca să fie în clar cu el pe când va fi preot. Mai adause și aceea, că el poate hipnotiza de așa, cât hipnotizatul să nu mai simtă nimica. Și fiindcă medicul vaporului, *Gardrat*, nu voia să-i creadă, să învoiră, ca *Leray* să-și facă experimentele chiar cu medicul. După ce l'a frecat de câteva ori cu mâna, medicul ajunse sub stăpânirea lui *Leray*. Acesta îl puse jos, și îi dispuse să nu se miște, și medicul nu putea să miște nimica. Apoi îi porunci să-și ridice un picior în sus, și el nu-l mai putea lăsa în jos. Adause să-și întindă mâinile, și ele s'au înțepenit de așa cât trebuiră să întrevină cei de față să-i iea țigara din gură, carea era pe gătate. Dar în tot decursul scenelor acestora medicul era la sine. Știa tot ce se întâmplă, numai cât nu putea să facă nimica. Mai apoi *Leray* eși afară pe bord cu unii ofițeri, iar pe medic cu ceilalți ofițeri îl lăsă jos în cabină, cu ușa închisă. De acolo, de pe bord, da el, la sfatul ofițerilor, unele comenzi mentale, și medicul le împlinia. În fine îl mai frecă odată cu mâna, și *Gardrat* era în anestezie, conștiu fiind, pecum el însuși spunea, de tot ce se întâmpla. ³⁾

5. Un alt caz de hipnotizare s'a petrecut în *Sassari* (Italia) în 1886. Aci era profesorul universitar de patologie: *Rattone*. El hipnotiza de regulă la locuința sa, și numai persoane sănătoase. Vrând odată să arete influința muzicii asupra hipnotismului, merse împreună cu 10 studenți de medicină la casa unui profesor de muzică (*Bruto Giannini*). Aceștia toți erau recunoscuți ca subiecte potrivite, căci mai fuseseră hipnotizați și de altădată. Așeză deci studenții în semicerc în jurul pianului și rugă pe domnul căsii să înceapă o piesă de muzică patetică. După câte-va note, șapte din studenți erau hipnotizați. Unii se păreau triști peste măsură, alții erau răpiți în extas, și iarăși alții păreau desperați. — Se începă o piesă jovială (de voie bună). Hipnotizații săriau pe scaunele lor. — Să lăsă piesa aceasta la o parte, și se începă imnul lui *Garibaldi*. Tinerii se sculară cu toții, și începură să se

iea unii după alții; își întindeau mâinile, ca și când ar pușca; își băteau dinții; își întorceau ochii; se trântiau jos și se băteau cu capul de padiment; apoi se rostogoleau pe jos și dădeau cu picioarele în cei prezenți, așa că aceștia se văzură siliți să fugă în chiliile vecine. *Rattone* merge la ei și îi prinde, le suflă în față, și ei se trezesc. Mirarea lor, când se văd cu toții pe jos, în poziții curioase, și plini de praf. Încep să rîdă și să glumescă. ⁴⁾

6. *Dr. Richer* istorisește o mulțime de fenomene hipnotice, cari rămăneau și după ce persoană era deshipnotizată. Așa, ⁵⁾ ne spune despre o damă *Witt*..., pe carea o paraliza. Acestea îi spunea în somnul ei hipnotic, că atunci, când se va scula nu va putea scrie cu dreapta, va putea însă să o întrebuițeze la alte lucruri. Și iată că sculându-se, ea nu putea să scrie. Lua peana în mână, dar degetele i-se întindeau și mâna se ridica de pe hârtie. O apăsa cu stânga, dar totul era zădarnic. Nu putea să scrie nici un cuvânt. Trebuia să fie hipnotizată din nou, și în somn să i-se spună că mâna ei nu e paralizată. Tot astfel i-se sugeră și alte paralizări, și ea era paralizată. Trebuiau hipnotizări nouă, ca să fie desparalizată. În urma deselor hipnotizări doamna *Witt*... era așa de sensibilă, cât putea fi paralizată și trează. „*Witt*... brațul D-tale e paralizat, nu-l mai poți mișca“ zicea *Richer*, și ea nu-l mai putea mișca. O sugestie contrară o scăpa de paralizie.

7. Cei hipnotizați pot fi îndemnați la săvârșirea de crime. Profesorul *Liegeois* a cercat mai multe cazuri. Acestea le descrie *Cullerre*. ⁶⁾ Așa de ex. puse înaintea unui tinăr hipnotizat o hârtie în carea se afla pulvere albă, și despre carea *Liegeois* îi zicea că e arsenic. Îi zise mai departe, că mergând acasă, să mestece praf de acela într'un păhar de apă și să-l dea mătuse-sa, să-l bea. Ea fusesă avizată. Mergând acasă tinărul așa și făcu. ⁷⁾ Același *Liegeois* sugestionă altuia să subscrie cambii, să facă denunțări false tribunalului, se înțelege, că de probă. ⁸⁾ Dar s'au făcut și în serios. Căci de ex. procurorul din Roma, în 1886, a cerut imputernicire dela regele să porceadă în contra deputatului *Catello Fusco*, profesor la Neapol, fiindcă hipnotizând pe un anumit *Paolo Conti*, l'a făcut să subscrie recunoașterea unei defraudări închipuite, pe care apoi el a prezentat-o ca document la tribunal. — Același *Liegeois* ⁹⁾ a hipnotizat o damă și i-a sugestionat să nu se mai cunoască pe sine; să nu mai știe, că e om ori muiere; măritată ori nemăritată; vie ori moartă; cu copii ori fără. La toate acestea răspundea, că nu știe. — *Paul Richer* apoi ne spune despre o pățanie a prietinelui său *Dr. Féré*. E un caz de amnezie. *Féré* oprî unei muieri, pe carea o curase și o hipnotizase, să-l mai cunoască. Și de fapt, trezindu-se ea din hipnoză, *Dr. Féré* pentru ea era un simplu necunoscut. Mirarea ei când vedea pe „streinul“ acesta dându-se de medicul ei. Ba mai mult. Nu numai, că nu-l mai cunoștea, dar de locul locului nu-și mai aducea aminte de dânsul, cu toate că o curase timp îndelungat. Amnezia aceasta ținea acum de 6 zile. Ca să o poată delătura, a fost de lipsă să o hipnotizeze din nou, și să-i sugestioneze să-și aducă aminte de *Dr. Féré* și să-l recunoască. ¹⁰⁾

(Va urma)

¹⁾ Acestea le raportează *Dr. Albert Battandier* ziarului „*Cosmos*“ din Pariz în nr. din 7 Iunie 1886.

²⁾ *Magnétisme et Hypnotisme*, Paris 1886 pag. 338.

³⁾ Cfr. *Gio. Giuseppe Franco*, *L'ipnotismo tornato di moda*, Ediz. IV. Roma, Befani 1899 pag. 56-58.

⁴⁾ Ziarul *Fieramosca* din Florența nr. din 31 Maiu 1886, citat la *Franco* op. cit. pag. 61. După acelaș auctor citez și celelalte rapoarte de ziare.

⁵⁾ *La Grande Hystérie*, pag. 748.

⁶⁾ *Magnétisme et Hypnotisme*. Paris 1886.

⁷⁾ Op. cit. pag. 362.

⁸⁾ Op. cit. pag. 349.

⁹⁾ *Ibid* pag. 207.

¹⁰⁾ *La Grande Hystérie* pag. 726.

Căsătoria preacuratei fecioare

MARIA cu s. IOSIF.

(Continuare.)

Intrebarea aceasta nice decum nu este neînsămnată. De puțin moment la prima privire, ea crește în însămnătate la cumpănirea mai lungă în fine ajunge un izvor de lumină, care ne arată în faptă să cunoaștem căile și intențiunile lui Dumnezeu pentru noua ordine de mântuire în Hristos și aruncă raze bogate asupra celor trei prea sfinte persoane, cari au răsărit oarecândva din carne și anume asupra sfântului Iosif, carele de comun este prea lăsat în întunec.

E foarte adevărat: Creștinul credincios se poate edifica din relațiunea dintre Maria și Iosif, ori a fost căsătorie ori nu a fost, ¹⁾ însă și în edificare să dă unu mai mult și unu mai puțin, și aceasta e cu deosebire la căsătoria preacuratei Fecioare, pentru că aceea în toate tempurile bisericeii a fost prototip eficace pentru concepțiunea ideală a căsătoriei. Și exegetul și dogmaticul se interesează de rezolvirea acestei întrebări, căci ea taie adânc în adevărata cunoaștere a ordului istoric, în care au urmat istorisirile evanghelice la Mateiu și Luca și ne mijlocește o aprețiere mai esactă a pozițiunei reciproce dintre Isus, Maria și Iosif.

Tesă. Nu a conceput Maria pe Fiul etern a lui Dumnezeu înainte, în stare celibă dela Spiritul sfânt și să-l fi dusu numai după aceea în căsătoria sa cu Iosif, ca și pe un prunc străin de aceea căsătoria, ci în stare căsătoricească ca și soție virgină alui Iosif a conceput ea pe Mântuitorul lumii, la toată întâmplarea nu după uzul comun al căsătoriei, ci în urma adumbrării puterii Celui preainalt, în mod supranatural, ca virgină. În momentul acela însă, când această taină plină de dar se duse în deplinire, Maria deși măritată, încă nu vețuiau cu Iosif dimpreună. Ea era adevărat arusa, *ἐμνηστευμένη* (*μνηστευθεῖσα* Math. I. 48) și aștepta încă ducerea acasă din partea mirelui, ceace se întâmpla după un termin mai lung sau mai scurt și se numia *Nissu'in*.

Păreri diferite. Nu va fi fără de interes a asculta câteva voci catolice din timpul mai nou asupra acestei întrebări. Bacuez afirmă în cea mai proaspătă edițiune a opului său *Manuel biblique*, cumcă s. scriptură nu spune hotărât, că Maria fosta oare logodită sau măritată, *fiancée ou mariée* atuncia când se întâmplă conceperea. Nice din *ἐμνηστευμένη* al textului grecesc nice din *desponsata* al vulgatei, nice din numirea *ἀνῆρ*, *vir* nu se poate scoate o judecată finală. Din sinul bisericeii s'au ridicat trei păreri: Una admite existența căsătoriei pe timpul aducerii soliei în țară, aceea este reprezentată mai ales prin autori mai bătrâni; a doua carea este aparată de unii mai noi, neagă existența căsătoriei pe acel timp; a treia în fine admite logodna și căsătoria deodată sub numirea *desponsatis* și distinge de cătră aceasta actul cel din urmă, carele nu atinge esența căsătoriei, adică ducerea solemnă acasă a miresei în casa mirelui. Bacuez se reține a ezice judecată asupra

îndreptățirii sau întâietății uneia sau alteia din părerile aceste. ¹⁾

Schegg interpretează pe Mat. I. 18: *μνηστευθεῖσης τῆς μητρός αὐτοῦ Μαρίας τῆ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοῦς* cu cuvintele: „După ce Maria a fost logodită și mai înainte de a fi duso acasă.“ După Schegg însă numai ducerea acasă a miresei învoalvă măritișul aceleia, pentru aceea el argumentează astfel: „Această ducere acasă la Maria încă nu se întâmplase; deci ea încă nu a fost măritată.“ Textul la Luca I. 27. chiar direct eschide căsătoria, zice Schegg; o „căsătorită“ nu se poate numi fecioară logodită (*παρθένος*). „Ea poate ca căsătorita să fie fecioara, însă ea nu se numește așa.“ Luca de necesse ar fi trebuit să zică *γυνή*. Numirea lui Iosif cu *ἀνῆρ* pentru timpul acela dintre logodnă și ducerea acasă este a se lua proleptice, fiindcă după logodnă mirii erau priviți ca și soți, și înainte judecătoriei erau tractați ca soți. În opul său „Viața lui Isus“ (Leben Jesu) Schegg descrie situațiunea mai deaproape. Când apărură ingerul Domnului, Maria a fost logodnica, mireasa lui Iosif. Când ea deveni mamă în mod miraculos, îndată i-a comunicat mirelui său starea sa, firește în modul cel mai scurt: „Eu sunt mamă, fă ce vei afla de bine; însă nu stărui se affi mai mult dela mine.“ După această mărturisire a intrat în Iosif aceea stare sufletească, carea formează fundamentul istorisirii lui Mat. I. 18 și urm. și carea a fost ușurată numai prin tălcuirea ingerului. Atunci luă Iosif pe Maria în casa sa și mântui prin ducerea grabnică a Mariei în casa sa onoarea aceleia înainte lumii. În curând după aceea, Maria descoperă soțului său hotărîrea sa de a cerceta pe Elisaveta, Iosif aprobă această hotărîre și însotește însuși pe soția sa virgină acolo. ²⁾ Obiecțiunile ce se pot ridica în contra expunerii acesteia plausible a istorisirilor evanghelice, care netezesc toate greutățile, se vor rezolvi mai târziu.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Calendarul Poporului pe anul comun 1906. Anul XXI. Sibiu. 160 pag. preț 40 bani. Are în frunte o preafrumoasă ilustrație a catedralei ortodoxe din Sibiu. Articollii informativi despre bisericile, școlile și reuniunile române is foarte slab redactați. De pildă: Director la pedagogia din Gherla: Ioan Papiu. mort de ani; director la școala de fete din Blaj: George Muntean de mult absolvat dela această slujbă. Presidentul „Asociațiunii“ (vacant) vicepresident I. S. Șuluțu. Și când te gândești ca adunarea generală s'a ținut chiar în Sibiu. La Asociațiunea maramurașană se publică partea cuvenită societății de teatru. Presidenta reuniunii femeilor grecești din Făgăraș e pusă Dna Zilca Roman, moartă de mult; la a celei din Blaj Aurelia Solomon, de trei ani retrasă. La reuniunea meseriașilor din Brașov e pus president B.

¹⁾ Bacuezet Vigourotis, Manuel Biblique, Paris, Roger et Chernoviz 1886 tom 3 pag. 209 urm.

²⁾ Schegg, „Evangeliu“ după Mat. Munich, Lentner. 1856 tom. I pag. 419. (Evangeliu nach Matthäus. München Lentner, 1856. Ld. I P. 419; Sechs Bücher des Lebens Jesu. Freiburg, Herder 1874. Ld. I. P. 35 ff.)

Bontescu (?) cea din Blaj nici nu-i pomenită; de asemeni nu-i pomenită reuniunea de înmormântare din Blaj. Între societățile comerciale se pomeneste „Comerciantul“ din Bistrița. care — nici nu mai există pare-ni-se. Între tipografii nu se pomeneste; Tipografia Nouă și Minerva din Orăștie, „Carmen“ din Cluj și „Victoria“ din Șimleu, ca să nu mai pomenim de „Luceafărul“ — „Patria“ etc. Dintre băncile române lipsește „Patria“ din Blaj. deși e una dintre celea mai puternice, „Cassa de păstrare“ din Seliște, care e din celea mai bogate, etc. etc. Și greșelile acestea le-am remarcat numai în fugă. de sigur vor fi și mai numeroase, cu toate că „Micul Calendar“ a dlui Abolzan mai nepretentios ca acesta n'are scăderile acestea. În partea literară portretul și biografia lui Reteganul. chipuri japoneze. „Șanta“, novelă de Gane, portretele cav. Flondor. can. I. V. Rusu. „Femeia credincioasă“ poveste de Coatu, „Doina bradului“ de G. Săpunaru (?), „Nora“ de Cioflec, Răvasul nostru pe 10 foi, poezii populare, inserate etc.

Calendarul „Aurora“ pe anul 1906, cu ilustrațiuni. anul XVI. Gherla. 1905. Tipografia „Aurora“ A. Todoran. 80 pag. preț 40 bani. Afară de partea oficioasă, are novela „Soare cu ploaie“ din volum. I. a dlui V. Ranta. Buticescu. „Mâna lui Dumnezeu“ novelă de Antoniu Pop. „Să ne ferim de procese“ de Gh. Cătană. „Buha“ legendă de Ant. Pop. „Dumnezeu e bun și milostiv cu cei buni“ de I. P. Reteganul apoi anecdote, glume ș. a. Dintre ilustrații însămnăm portretul prof. Iorga. Al II. peregrinaj la Roma, Edificiul „Economului“ din Cluj biserică din Gilău, Boboteaza în Cluj etc. Remarcăm lipsa portretului și a biografiei regretatului Ion P. Reteganul. care multă vreme redactase acest calendar.

Vas. Goldiș: **Elemente din constituția patriei** pentru școlile populare, ed. II. prelucrată. H. Zeidner Brassó 1905 cartonată 40 bani. Ediția e corectată după prescrisele legii.

„Sămănătorul“ Revistă Literară. Anul IV. Nr. 42. N. Iorga. — Calendarele ca factor cultural. I. Bârseanul. — Un biet drumet odată. T. Cercel. — Femeia netoată (poveste.) I. Borcia. — Mamă (poezie). I. Scurtu. — Eminescu și Schopenhauer. St. O. Iosif. — Unui critic (sonet). N. Iorga. și I. Scurtu. — Cronică: Numărul 25 bani.

„Făt-frumos“. Revistă Literară. Anul II. Nr. 4. cu următorul cuprins: A. C. Cuza — Naționalitatea în Artă. — Fapte (urmăre) D. Nanu. — Aurora (poezie.) I. Boteni — Domnul profesor Mușceleanu (urmăre). C. Moldovan. — Pe ruine. Fragment din „Povestea Neamului“. Em. Gârleanu-Emilgar — Întâmplarea (fragment.) Cronică: de E. Traiul nostru de I. Ciocărlan și Icoane de Al. Ciura. Redacția și administrația: Strada Speranței Nr. 34 Bârlad. Numărul 30 bani.

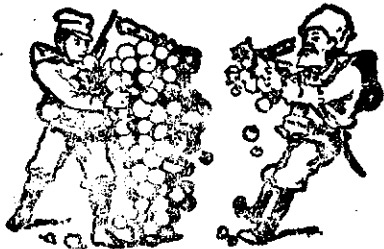
„Dela țară“, primul volum al colaboratorului nostru Ioan Agârbicean, e bine aprețiat de celea mai competente critice. Dl. Iorga în „Sămănătorul“, Dr. Sextil Pușcariu în „Luceafărul“ și cronicarul dela „Revista noastră“ sunt de perfect acord în a lauda talentul dlui Agârbicean, care promite a deveni un artist mare. Îndemnăm po toți cetitorii noștri, să grăbească a-și procura acest volum. Preț 1.20.

N. Iorga: **Istoria Românilor în chipuri și în iocane.** București 1905 pag. 222 preț 2.50 cor.

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa.

¹⁾ Freisen loc. citat pag. 90.

În vara trecută, pe lângă
toată seceta mare ce a fost,
totuși în

**Prima colonie
de viță de vie de pe
TÂRNAVĂ**

a căreia proprietar e FR. CASPARI,
Medias 100, Transilvania,

unica în întreagă Ungaria, vița a fost
udată zilnic cu apă în quant de 5 mi-
lioane de litre, drept aceea e sin-
gura care poate liferă vița de vie fru-
moasă și trainică.

Catalog ilustrat, cu diferite
epistole de recunoștință, să
trimită gratis și franco.

(25) 3-20

Senegin contra tusei, răgu-
selii, durerii de piept,
ofteiei, tusei măgărești, catarului astmei,
greutății de respirat, lingoarei și tusei
săci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul
1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii
de oase, podagrei, reumatismului, răce-
lelor, durerilor de cap, dinți și nervi,
precum și scrintiturilor. Cele mai îm-
bătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor.
20 fl. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de
stomac, precum: lipsa de apetit, mis-
tuirea rea, catarul și aprinderea de
stomach, greața și vomarea, sgârziurile
cele mai grele. Leac sigur. Folosește
și la curățirea sângelui. Prețul 1 cor.
și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc ex-
celent pentru curățirea sângelui la
sifilis, morburilor tineretelor 1 sticlă
2 cor.

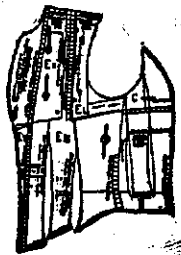
Laxbonbons. Închiderea scau-
nului e cauza diferitelor morhuri, pecum
palpitarea de inimă, amețeli, dureri de
cap și altele. Deci cine suferă de în-
chiderea scaunului numai de cât se co-
mandeze **Laxbonbons**, zaharele purga-
tive, plăcute și dulci la luat. Prețul
1 cor.

Chemicale, droguri, legături și bandage-
rie chirurgice. Instrucție pentru prepararea
diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele.
Teuri rusești, parfumuri, săpunuri, crem ex-
celent pentru față și mâni. Articoli cosme-
tici, oleu pentru păr. Esență pentru picatul
și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe
cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă.
Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă
veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Szászvárós, în fața școalei Nr. 41.

(22) 4-10

marca fabriciei

De mare însemnătate pentru Dame!

Fie care P. S. Dómnă își poate însa-și pregăti
cu o ușurință de neînchipuit

tală sa după ori ce modă

cu ajutorul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer.** A fost censurat de academie.
și posedă nenumărate scrisori de recunoștință.

Își are patenta și e scutit prin lege în toate statele culte.

Prețul unui aparat e 3 cor. franco rambursat.

Se caută agenți

Prospecte să trimit la cerere gratis

Cu totă stima:

Antal Guschelbauer.

Sopron.

17 (49 - 52)

Senegin contra tusei, răgu-
selii, durerii de piept,
ofteiei, tusei măgărești, catarului astmei,
greutății de respirat, lingoarei și tusei
săci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul
1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii
de oase, podagrei, reumatismului, răce-
lelor, durerilor de cap, dinți și nervi,
precum și scrintiturilor. Cele mai îm-
bătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor.
20 fl. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de
stomac, precum: lipsa de apetit, mis-
tuirea rea, catarul și aprinderea de
stomach, greața și vomarea, sgârziurile
cele mai grele. Leac sigur. Folosește
și la curățirea sângelui. Prețul 1 cor.
și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc ex-
celent pentru curățirea sângelui la
sifilis, morburilor tineretelor 1 sticlă
2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scau-
nului e cauza diferitelor morhuri, pecum
palpitarea de inimă, amețeli, dureri de
cap și altele. Deci cine suferă de în-
chiderea scaunului numai de cât se co-
mandeze **Laxbonbons**, zaharele purga-
tive, plăcute și dulci la luat. Prețul
1 cor.

Chemicale, droguri, legături și bandage-
rie chirurgice. Instrucție pentru prepararea
diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele.
Teuri rusești, parfumuri, săpunuri, crem ex-
celent pentru față și mâni. Articoli cosme-
tici, oleu pentru păr. Esență pentru picatul
și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe
cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă.
Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă
veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Szászvárós, în fața școalei Nr. 41.

(22) 4-10

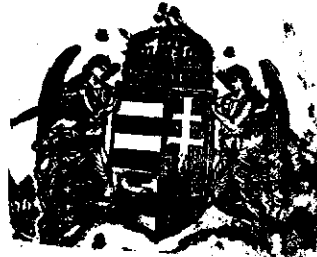
La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer
pentru clopote a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric

(24) 41-52

se recomandă spre pregătirea
clopotelor nouă, pe cum la tur-
narea de noi a clopotelor stricate,
mai de parte spre facerea de
clopote întregi armonioase, pe
lângă garanție pe mai mulți ani,
provădute cu ajustări de fer
bătut, construite spre a le întorce
cu ușurință în ori ce parte, în
data ce clopotele sînt bătute de o
latură prin aceea ce sînt mântuite
de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute
în partea superioară — ca violina — cu gaură după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechiu, așa,
că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot
de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai de parte se re-
comandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător,
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

